

Крадіжка в готелі „ГРАНД-МЕТРОПОЛІТЕН“

ОПОВІДАННЯ

З англійської переклав Олександр ПАРУНОВ

— Пуаро,— звернувся я до друга,— зміна обстановки пішла б вам на користь.

— Ви так думаєте, друже?

— Я в цьому переконаний.

— Справді? — відказав усміхаючись Пуаро. — Так ви вже все уладнали?

— Поїдете?

— Куди ви маєте намір мене відвезти?

— У Брайтон. Справа в тому, що мій приятель з Сіті залучив мене до однієї дуже вигідної справи, і ... ну, як то кажуть, у мене завелись грошенята. Я вважаю, що, зупинившись в готелі «Гранд-Метрополітен», ми чудово проведемо наш уїк-енд.

— Я з вдячністю приймаю вашу пропозицію. Те, що ви не забуваєте про мене, старого, свідчить про вашу добросердистість. А доброзичливе серце, врешті-решт, цінується вище за сірі мозкові клітини. Так-так, це кажу вам я, той, котрий про це часто забуває.

Мені таке зіставлення було не дуже до вподоби. Я підозрюю, що Пуаро іноді схильний недооцінювати мою кмітливість. Але його доброзичливість до мене була настільки очевидна, що моя легка досада швидко розвіялась.

— Отже, домовились, — підсумував я квапливо.

У суботу ми вечеряли в «Гранд-Метрополітен» серед розкішно одягненої публіки. Кого там у Брайтоні тільки не було! Вбрання були чудові, а коштовності — поначеплені часом із бажання їх продемонструвати навіть усупереч доброму смаку — були просто дивовижні.

— Оце так видовисько! — бурмотів Пуаро. — Зборище спекулянтів, правда ж, Гастінгсе?

— Можливо, — відповів я. — Матимемо надію, що не всі вони одного поля ягоди.

Пуаро з цікавістю оглядався навкруги.

— Споглядаючи цю силу-силенну коштовностей, я починаю жалкувати, що спеціалізувався на викритті злочинів, а не на їх вчиненні. Яка чудова нагода для кваліфікованого злодія! Зверніть увагу, Гастінгсе, на огрядну даму, що сидить біля колони. Вона, можна твердити, вся увішана самоцвітами.

Я простежив за його поглядом.

— О, — вигукнув я, — це ж місіс Опалсен.

— Ви з нею знайомі?

— Як вам сказати. Її чоловік — багатий біржовий маклер, який нажив великі гроші на недавньому нафтовому бумі.

По вечері ми зустріли Опалсенів у вітальні, і я відрекомендував їм Пуаро. Кілька хвилин ми невимушено розмовляли, і все закінчилось тим, що каву ми вже пили разом. Пуаро кинув кілька схвальних слів відносно дивовижних коштовних каменів, що прикрашали пишні груди леді, і та відразу ж розцвіла від глибокого задоволення.

— Це моє хобі, містере Пуаро. Я так люблю коштовні камені. Ед знає це моє уподобання, і, коли справи в нього йдуть непогано, він приносить мені щонебудь новеньке. Ви цікавитесь коштовними каменями?

— Подеколи мені доводиться мати з ними справу, мадам. Моя професія змусила мене ознайомитися із найвідомішими коштовностями світу.

Розсудливо замінюючи справжні імена вигаданими, він розповів історію про відомі коштовні камені одного королівського дому, а місіс Опалсен слухала його, затамувавши подих.

— Ну й дива! — вигукнула вона, коли Пуаро скінчив свою розповідь. — Буває ж таке! Знаєте, я придбала перли, що мають цікаву історію. Наскільки мені відомо, моє намисто вважається одним із найгарніших у світі — так чудово підібрані одна до одної перлини і так бездоганна їх гра. Піду принесу його!

— О мадам, — запротестував Пуаро, — ви надто люб'язні. Благаю вас, не турбуйтеся!

— Ні, ні, я хочу показати вам намисто.

І огрядна дама досить жваво попрямувала до ліфта. Її чоловік, зайнятий бесідою зі мною, запитливо глянув на Пуаро.

— Ваша дружина була настільки люб'язна, що вирішила показати мені свої перли, — пояснив йому Пуаро.

— О, які перлини! — задоволено усміхнувся Опалсен. — Їх варто побачити. Вони влетіли мені в круглу копійчку. Але я нічого на цьому не втратив. Хоч і сьогодні я зміг би одержати за них ті самі гроші. І навіть більші. Може, так і доведеться зробити, якщо справи йтимуть і далі, як досі. У Сіті з грошима зараз дуже скрутно. Розумієте, винен цей клятий податок на надприбуток.

І він став розповідати про фінансову ситуацію, пересипаючи мову спеціальними термінами, так що мені було важко його зрозуміти.

Його перебив хлопчик-слуга, який підійшов і щось прошепотів йому на вухо.

— Що, що? Зараз прийду. Вона не захворіла? Пробачте, джентльмени.

І він побіг нагору. Пуаро відкинувся на спинку стільця і запалив свою маленьку цигарку. Тоді поставив порожні чашечки з-під кави в один ряд і радісно усміхнувся, задоволений результатом своєї праці.

Минав час. Опалсени не повертались.

— Дивно, — відзначив я зрештою. — Коли ж вони повернуться?

Пуаро простежив за кільцями диму, що піднімалися вгору, і замислено сказав:

— Вони вже не повернуться.

- Чому?
- Тому, мій друже, що у них щось сталося.
- Що могло статися? Звідки вам це відомо? — поцікавився я.

Пуаро посміхнувся.

— Кілька хвилин тому керуючий готелем спішно вийшов з кабінету і побіг угору сходами. Він був явно збуджений. Хлопчик-ліфтер поринув у жваву розмову з одним із слуг. Дзвінок виклику ліфта продзвенів вже тричі, однак він не звертає на це уваги. По-третє, навіть офіціанти збентежені, а примусити офіціанта збентежитись, це... — Пуаро похитав головою: це, мовляв, уже кінець світу. — Справа, мабуть, дуже серйозна. Ага, я так і думав! З'явилась поліція.

У готель зайшли двоє чоловіків — один у поліцейській формі, другий — у цивільному. Вони звернулись до хлопчика-слуги, і той зразу ж повів їх угору. Через кілька хвилин знову з'явився той же хлопець і попрямував до нас.

— Містер Опалсен засвідчує вам свою повагу і просить завітати до нього в номер.

Пуаро жваво скочив на ноги. Сторонній міг би подумати, що він з нетерпінням чекав цього запрошення. Я так само швидко пішов слідом за ним.

Опалсени мешкали на другому поверсі. Хлопчик-слуга, постукав і пішов, а ми, почувши відповідь «заходьте!», відчинили двері. Дивна картина постала перед нашими очима. Кімната служила місцям Опалсен спальнею. У центрі її напівлежала в кріслі господиня і несамовито ридала. Вона являла собою незвичайне видовище: потоки сліз утворили глибокі борозни на її обличчі, яке було вкрите грубим шаром пудри. Містер Опалсен великими кроками міряв кімнату з кутка в кут. Обидва працівники поліції стояли посеред кімнати, один з них тримав у руках розкритий блокнот. До смерті злякана покоївка стояла біля каміна. В другому кінці кімнати плакала і ламала собі руки француженка, очевидно, служниця місця Опалсен. При цьому її горе могло б зрівнятися лиш з розпачем її господині.

І в це пекло ступив Пуаро, охайно вдягнений і з ввічливою усмішкою на вустах. Місця Опалсен із швидкістю, дивовижною при її огрядності, зразу ж скочила з крісла і кинулась до нього.

— Так от, Ед може казати все, що йому заманеться, але я вірю в щасливу долю. Так, так, вірю. Сама доля судила, щоб я зустрілася з вами цього вечора, і я передчуваю, що ніхто, окрім вас, не зможе повернути мені мої перли.

— Заспокойтесь, прошу вас, мадам, — підбадьорливо поплескав її по руці Пуаро. — Не хвилюйтесь. Все буде гаразд. Еркюль Пуаро допоможе вам!

Містер Опалсен звернувся до інспектора поліції.

— Гадаю, у вас немає заперечень проти... е-е... того, що я запросив цього джентльмена?

— Ніяких заперечень, сер, — ввічливо відповів інспектор, проте виявляючи повну байдужість. — Можливо тепер, коли леді почуває себе краще, вона дозволить нам ознайомитись з фактами?

Місця Опалсен безпорадно глянула на Пуаро. Він підвів її назад до крісла.

— Сядьте, мадам, і спокійно розкажіть нам усе по порядку.

Місця Опалсен витерла очі й почала розповідати.

— Я прийшла після вечері, щоб узяти перли й показати їх містеру Пуаро. Покоївка і Селестина були, як звичайно, в кімнаті...

— Вибачте, мадам, що ви маєте на увазі, коли кажете «як звичайно»?

Пояснення дав містер Опалсен.

— Я завів таке правило, що посторонній може зайти в цю кімнату тільки в присутності Селестини, нашої служниці. Покоївка вранці прибирає кімнату в присутності Селестини і приходять після вечері стелити постелі теж у її присутності. Інакше вона в кімнату не заходить.

— Так от, як я вже сказала, — провадила місця Опалсен, — я зайшла в кімнату і витягла оцю шухляду, — вона показала на нижню праву шухляду туалетного столика з двома тумбами, — вийняла скриньку для коштовностей і відімкнула її. Все було як звичайно, однак перлів у скриньці не було.

Інспектор писав у блокноті.

— Коли ви їх бачили в останній раз? — запитав він.

— Коли я пішла вечеряти, вони були на своєму місці.

— Ви в цьому впевнені?

— Цілком упевнена. Я ще вагалася, чи не надягнути мені їх до вечері, але, зрештою, зупинилась на моїх смарагдах, а перли поклала назад у скриньку.

— Хто замкнув скриньку?

— Замкнула її я. Ключ висить на ланцюжку у мене на шиї. — Вона витягла і показала ключ.

Інспектор оглянув його і знизав плечима.

— Злодій, певно, мав дублікат. Справа це неважка. Замок дуже простий. Що ви робили далі, після того, як замкнули скриньку?

— Я поклала її у нижню шухляду, як це роблю завжди.

— Шухляду ви не замикали на ключ?

— Ні, я ніколи цього не робила. В цьому не було ніякої потреби, бо моя служниця залишається в кімнаті, аж доки я прийду.

Інспектор спохмурнів.

— Отож коли ви пішли вечеряти, коштовності були на своєму місці, і відтоді ваша служниця з кімнати не виходила?

Раптом, наче вперше зрозумівши весь жах свого становища, Селестіна пронизливо зойкнула і кинулась до Пуаро, вивергаючи безладний потік французьких слів.

— Яке жахливе звинувачення! Це її підозрюють в пограбуванні мадам! Добре відомо, що в поліції сидять заплішені дурні! Але, мсьє, ви ж француз...

— Бельгієць,— вставив Пуаро, але Селестіна не звернула на його застереження ніякої уваги.

— Мсьє не може стояти осторонь і спокійно спостерігати, як проти неї висувають неправдиві обвинувачення у той час, як ця безсовісна покоївка залишиться непокараною. Вона завжди почувала до неї недовіру — подивіться на її писок: це ж природжена злодійка! Вона зразу ж сказала, що це людина нечесна. І не спускала з неї очей, коли вона прибирала в кімнаті мадам! Нехай ці дурні поліцаї обшукають її, і я буду дуже здивована, якщо вони не знайдуть у неї перлів мадам!

Хоча все це говорилося швидко і то по-французькому, Селестіна супроводжувала свою мову такими виразними жестами, що покоївка під кінець уловила її зміст. Вона почервоніла від злості.

— Якщо ця іноземка твердить, що я взяла перли, то вона бреше! — гнівно заявила вона. — Я їх навіть жодного разу не бачила.

— Обшукайте її! — лементувала служниця. — Ви знайдете все, що пропало.

— Ти брехуха, розумієш? — кричала покоївка, наступаючи на неї. — Сама все украла, а тепер хочеш звалити вину на мене. Я була в кімнаті усього яких-небудь три хвилини до приходу леді, а до цього ти весь час сиділа тут, як завжди, наче кішка, що підстерігає мишу.

Інспектор запитливо глянув на Селестіну.

— Це правда? Ви не виходили з кімнати?

— Я дійсно не залишала її тут одну,— неохоче визнала Селестіна,— але я двічі виходила в свою кімнату — раз за клубком шерстяних ниток і вдруге за ножицями. Мабуть саме цим вона й скористалась.

— Ти виходила не більш як на хвилину,— сердито відрізала покоївка. — Вискочила і зразу ж назад. Я була б рада, якби поліція обшукала мене. Мені нема чого боятися.

У двері постукали. Інспектор відчинив, і обличчя його прояснилось.

— Ну от! — сповістив він. — Все складається якнайкраще. Я посилав за нашою співробітницею, що проводить обшуки, і ось вона з'явилась. Сподіваюсь, ви не відмовитесь пройти в сусідню кімнату?

Він кинув погляд на покоївку, і та переступила поріг суміжної кімнати з високо піднятою головою. Слідом за нею вийшла жінка-інспектор.

Француженка, схлипуючи, сіла на стілець. Пуаро оглядав кімнату, план якої я зобразив на малюнку.

— Куди ведуть ці двері? — спитав він, кивнувши на двері біля вікна.

— Гадаю, у сусідній номер,— припустив інспектор. — У кожному разі, вони замкнені на засувки з цього боку.

Пуаро підійшов до дверей, посмикав їх, відсунув засувку і знову посмикав.

— Вони замкнені і з того боку,— зауважив він. — Здається, цей варіант можна виключити.

Він оглянув усі вікна, визираючи з кожного по черзі.

— І тут глухо. Немає навіть балкона.

— Якби там навіть були балкони,— роздратовано зауважив інспектор,— не розумію, що б це змінило. Адже служниця не виходила з кімнати.

— Evidemment¹,— анітрохи не збентежившись, сказав Пуаро. — Якщо, як нас запевнила мадемуазель, вона не виходила з кімнати...

Він урвав мову, бо в кімнату повернулася покоївка в супроводі жінки-інспектора.

— Нічого,— лаконічно доповіла інспектор.

— Цього слід було сподіватися,— чесно тлливо озвалася покоївка. — А оцій французькій шльондрі мало б бути соромно, що вона хотіла зганьбити чесну дівчину!

— Годі вже, годі, заспокойся,— обірвав її інспектор, відчиняючи перед нею двері. — Ніхто тебе не підозрює. Йди працюй!

Покоївка з явною неохотою попрямувала до дверей.

— Її теж обшукасте? — запитала вона, вказуючи на Селестіну.

— Так, так! — Він зачинив за нею двері і замкнув їх ключем.

Селестіна теж пішла в сусідню кімнату у супроводі жінки-інспектора. Через кілька хвилин вона повернулася: у неї теж нічого не знайшли.

Інспектор спохмурнів.

— Боюся, що мені усе ж таки доведеться попросити вас пройти зі мною.

І він звернувся до місіс Опалсен.

— На жаль, мадам, усе свідчить про те, що розшуки слід вести саме в цьому напрямі. Хоч перли в неї не були знайдені, але, можливо, вони заховані десь у її кімнаті.

Селестіна пронизливо зойкнула і припала до плеча Пуаро. Той нахилився і прошепотів щось дівчині на вухо. Вона глянула на нього, вагаючись.

— Так, саме так, mon enfant², запевняю вас, що краще не чинити опору.

Потім він звернувся до інспектора.

— Ви дозволите, мсьє? Маленький експеримент — виключно, щоб задовольнити мою цікавість.

— Це залежить від того, що він являє собою, ваш експеримент,— сказав поліцейський.

Пуаро знову звернувся до Селестіни.

— Ви казали, що виходили у свою кімнату, щоб узяти клубок шерсті. Де був той клубок?

— На комоді, мсьє.

— А ножиці?

— Теж там.

¹ Певна річ (франц.).

² Моя дитино (франц.)

— Вас не утруднить, мадемуазель, якщо я попрошу, щоб ви повторили свої дії? Ви казали, що сиділи ось тут із своїм плетивом.

Селестіна сіла, а потім за сигналом Пуаро встала, перейшла у сусідню кімнату, взяла з комоду клубок шерсті і знову повернулась.

Пуаро пильно стежив за її діями, одночасно поглядаючи на великий старовинний кишеньковий годинник, який тримав на розкритій долоні.

— Будь ласка, ще раз, мадемуазель.

Після повторного експерименту він зробив позначку в блокноті і поклав годинник назад у кишеню.

— Дякую, мадемуазель. І вам дякую, мсьє,— він уклонився інспекторові,— за вашу люб'язність.

Така надзвичайна чемність здалася інспекторові потішною. Проливаючи потоки сліз, Селестіна вийшла з кімнати у супроводі жінки-інспектора і чиновника поліції в цивільному одязі.

Інспектор, коротко вибачившись перед місіс Опалсен, почав обшук кімнати. Він витягував шухляди, відчиняв стінні шафи, перерив усе ліжко і простукав паркетну підлогу. Містер Опалсен скептично стежив за його діями.

— Ви справді думаєте, що вам вдасться їх тут знайти?

— Так, сер. Певна річ. Вона б не встигла їх винести. Те, що ваша дружина виявила пропажу так швидко, порушило всі її плани. Ні, вони, певно, сховані десь тут. Сховала їх одна з цих двох, і навряд щоб це зробила покоївка.

— Не тільки навряд — це просто неможливо! — спокійно підтвердив Пуаро.

— Як це? — спитав, здивовано глянувши на нього, інспектор.

Пуаро скромно всміхнувся.

— Я вам це продемонструю. Гастінгсе, друже мій, тримайте мій годинник. Тільки обережно — це родинна реліквія! Я тільки-но зафіксував час переміщень мадемуазель — уперше вона була відсутня дванадцять секунд, удруге — п'ятнадцять. Тепер спостерігайте за моїми діями. Ласкаво прошу мадам передати мені ключик від скриньки з коштовностями. Дякую. Гастінгсе, друже мій, зробіть таку ласку, скажіть слово «почали!»

— Почали! — сказав я.

Майже з блискавичною швидкістю Пуаро висунув шухляду туалетного столика, витягнув скриньку і вставив ключик у замкову шпару, відчинив скриньку, взяв одну з коштовних прикрас, зачинив і замкнув скриньку, поставив її на місце і засунув шухляду. Робив він це дуже прудко.

— Ну як, друже мій? — звернувся він до мене, переводячи дух.

— Сорок шість секунд,— відповів я.

— Бачите? — оглянув нас Пуаро. — У покоївки не було навіть часу, щоб дістати намисто, не кажучи вже про те, щоб його сховати.

— Отож залишається служниця,— зробив висновок інспектор і пішов у спальню служниці, щоб провадити трус.

Пуаро замислено насупив брови. Раптом він звернувся до містера Опалсена.

— Це намисто, певно, було застраховане?

Містер Опалсен, здавалося, трохи збентежився.

— Так,— відповів він нерішуче,— воно застраховане.

— А яке це має значення? — запитала місіс Опалсен голосом, повним сліз. — Мені потрібно намисто, а не гроші. Воно унікальне. Гроші його не замінять.

— Розумію, мадам,— заспокоїв її Пуаро. — Я все чудово розумію. Для жінки головне — це її уподобання, правда ж? Але чоловік, якого природа обділила чутливістю до прекрасного, може втішитися цим фактором.

— Безперечно, безперечно,— трохи невпевнено підтвердив містер Опалсен. — Але все ж...

Його урвав переможний вигук. Вигукнув інспектор, заходячи до кімнати. В руці він тримав низку перлів.

Місіс Опалсен зойкнула і кинулась до нього. Розпач її змінився радістю.

— О-о, моє намисто!

Обома руками вона притисла перли до грудей. Ми всі оточили її.

— Де ви їх знайшли? — запитав Опалсен.

— У ліжку служниці. Серед матрацних пружин. Мабуть, вона вкрала його і сховала ще до появи покоївки.

— Дозвольте, мадам? — стиха попросив Пуаро.

Він узяв з її рук намисто і ретельно його оглянув. Потім з уклоном його повернув.

— Вважаю, пані, що нам доведеться забрати у вас це намисто на деякий час,— заявив інспектор. — Воно нам знадобиться, щоб оформити обвинувачення. Ми повернемо його при першій же можливості.

Містер Опалсен спохмурнів.

— Чи це необхідно?

— Боюся, що так. Для додержання всіх формальностей.

— О, нехай забирають, Еде! — вигукнула дружина. — Мені здається, що так воно буде в більшій безпеці. Я весь час буду думати, що його захоче ще хто-небудь привласнити, і не зможу заснути. Яке підле дівчисько! Не слід було їй так довіряти.

— Ну-ну, люба, не бери все так близько до серця.

Я відчув, як хтось легенько стискає мені руку. Це був Пуаро.

— Вийдемо, друже! Думаю, що в наших послугах тут уже потреби немає.

Однак, як тільки ми вийшли з номера, він завагався, а потім, на мій великий подив, заявив:

— Мені, все ж таки, хотілося б оглянути сусідній номер.

Виявилось, що двері номера були не замкнені, і ми зайшли. Номер на двох був незаселений. На меблях лежав шар пилюки, і мій охайний приятель скривився, обвівши пальцем прямокутну пляму на столику біля вікна.

— Робота персоналу готелю бажає бути кращою,— сухо констатував він.

Потім він надовго втупився у вікно і, мені здалося, поринув у сумні роздуми.

— Так що? — запитав я нетерпляче. — Чого ми сюди завітали?

Пуаро уважно глянув на мене.

— Je vous demande pardon, mon ami¹, я хотів переконатися, що двері з цього боку теж зачинені на засувку.

— Так,— ствердив я, глянувши на двері, що вели в номер, з якого ми тільки-но вийшли,— вони замкнені на засувку.

Пуаро кивнув. Вигляд у нього був все ще відчужений.

— А все ж,— провадив я,— яке це може мати значення? Справа вирішена. Звичайно, мені хотілося б, щоб вам видався ліпший шанс проявити свої здібності. Однак, ця справа була з тих, в яких навіть такий тупак, як інспектор, не зміг вилучити хибний шлях розслідування.

Пуаро похитав головою.

— Справа ще не завершена, друже мій. Вона буде завершена тільки тоді, коли ми знайдемо того, хто вкрав перли.

— Це ж справа рук служниці!

— Чому це ви зробили такий висновок?

— Ну,— затинаючись, промовив я,— вони ж були знайдені... в її матраці.

— Та, та, та! — нетерпляче вигукнув Пуаро. — Це були не ті перли.

— Як?

— Підробка, друже мій.

Мені перехопило дух. Пуаро безтурботно посміхався.

— Мабуть, наш друг-інспектор зовсім не розуміється на коштовностях. Але скоро з цього приводу буде великий гвалт!

— Ходімо! — закричав я, хапаючи його за руку.

— Куди?

— Треба зараз же сповістити про це Опалсенів!

— Я вважаю, що цього робити не слід.

— Але ж ця нещасна жінка...

— Послухайте, ця нещасна жінка, як ви її називаєте, спатиме цієї ночі набагато спокійніше, коли буде вірити, що її коштовності в надійних руках.

— Але ж злодій може тим часом утекти з ними!

— Ви, друже, як завжди, говорите, не поміркувавши. Звідки ви знаєте, що

¹ Даруйте мені, друже (франц.).

перли, які місці Опалсен так дбайливо замкнула ще вчора, вже не були фальшивими, і що крадіжка не була вчинена значно раніше?

— Та невже! — вигукнув я.

— Саме так, — сказав Пуаро, сяючи сонцесяйною усмішкою. — Ми починаємо все з самого початку.

Він вийшов з номера, затримався на якусь мить, мовби розмірковуючи, а потім рішуче попрямував у кінець коридора. Тут він зупинився біля маленької комірчини, яка була штаб-квартирою покоївок і лакеїв суміжних поверхів. Виявилось, що вже знайома нам покоївка зібрала невеликий натовп і розповідає вдячній аудиторії свою пригоду. Вона обірвала оповідь на середині фрази. Пуаро вклонився зі своєю звичайною ввічливістю.

— Вибачте, що турбую вас. Я був би вам дуже вдячний, якби ви відімкнули двері номера, де мешкає містер Опалсен.

Дівчина охоче підвелася зі стільця, і ми пішли слідом за нею. Кімната містера Опалсена була по той бік коридора, проти номера, що його займала дружина. Покоївка відімкнула двері своїм ключем, і ми зайшли в номер. Вона зібралась піти, але Пуаро спинив її.

— Одну хвилину, чи не бачили ви серед речей містера Опалсена картку, схожу на цю?

Він витяг чисту білу картку незвичного вигляду, дуже блискучу. Дівчина взяла в нього з рук картку і пильно її оглянула.

— Ні, сер, нічого подібного я не бачила. Зверніться до лакея: в номерах, де мешкають джентльмени, він буває частіше за мене.

— Зрозумів. Дякую.

Пуаро забрав картку у покоївки. Дівчина пішла. Пуаро, очевидно, щось обмірковував. Потім він рішуче кивнув головою.

— Будь ласка, Гастінгсе, натисніть кнопку дзвінка. Тричі — так викликають лакея.

Я виконав прохання. Мене мучила цікавість.

Тим часом Пуаро висипав на підлогу вміст кошика для паперів і почав швидко його переглядати.

За хвилину на дзвінок з'явився лакей. Пуаро поставив йому те ж запитання, що й покоївці, і передав йому для огляду картку. Однак лакей дав аналогічну відповідь. Він ніколи не бачив серед речей містера Опалсена подібної картки. Пуаро подякував, і лакей неохоче пішов геть, кинувши допитливий погляд на перекинутий кошик і розкиданий на підлозі папір. Він навряд чи міг почути фразу, що її замислено вимовив Пуаро, складаючи назад у кошик уривки паперів.

— А намисто застраховане на чималу суму...

— Пуаро, — вигукнув я, — я починаю розуміти...

— Нічого ви не розумієте, друже, — одрізав він, — як завжди, зовсім нічого! Це важко збагнути, але це саме так. Ходімо додому.

Ми повертались у повному мовчанні. На мій превеликий подив Пуаро, як тільки прийшов до нашого помешкання, зразу ж переодягнувся.

— Я вирушаю до Лондона, — пояснив він. — Це конче необхідно.

— Що вас до цього спонукає?

— Абсолютно все. Справжня робота, робота мозкових клітин (ах, ці прекрасні маленькі сірі клітинки) довершена. Я їду за доказами. І я їх знайду! Ввести Еркюля Пуаро в оману неможливо!

— Одного чудового дня ви зазнаєте нищівної поразки, — сказав я, обурений його марнославством.

— Будь ласка, не сердьтесь. Я дуже розраховую на вас. Ви повинні зробити мені одну послугу — на знак нашої з вами дружби.

— Певна річ, — стрепенувся я, шкодуючи, що говорив таким різким тоном. — У чому вона полягатиме?

— Я мав на увазі рукав мого піджака, який я тільки-но зняв. Чи не вичистите ви мені його? Бачите, на ньому осіло трохи білого порошку. Не маю сумніву, ви звернули увагу, як я обвів пальцем довкола шухляди туалетного столика?

— Не помітив.

— Ви повинні стежити за моїми діями, друже. Я замазав порошком палець,

а потім, трохи захопившись, обтер палець об рукав; несвідома дія, яку я вважаю вартою осуду і суперечною всім моїм принципам.

— А що це був за порошок?

— Це не була отрута князя Борджіа, — відповів Пуаро, примруживши око. — Я бачу, ваша уява не спить. Це була звичайна кравецька крейда.

— Крейда?

— Так, крейда. Столяри-червонодеревці використовують її для того, щоб шухляди легко висувалися.

Я засміявся.

— Ви старий шахрай! Я думав, що ви розробляєте якусь версію.

— Au gevoig¹, друже! Я побіг.

Двері за ним зачинились. Усміхнувшись іронічно і водночас зворушено, я зняв з вішалки піджак і простягнув руку за одержною щіткою.

Наступного ранку, не маючи ніякої звістки від Пуаро, я пішов на прогулянку, зустрів друзів і поснідав з ними в їхньому готелі. В другій половині дня ми поїхали за місто на автомобілі. Нам не пощастило — стався прокол шини, і в «Гранд-Метрополітен» я повернувся тільки о дев'ятій годині вечора.

Першим, кого я побачив, був, звісно, Пуаро, котрий здавався ще мініатюрнішим, сидючи за вечерею між Опалсенами. Задоволений і безтурботний, він випромінював світосяйні усмішки.

— Мій друже Гастінгс! — скрикнув він, підхопившись з місця мені назустріч. — Обійміть мене, друже, все йде якнайкраще!

На щастя, обійми мались на увазі тільки фігурально — що не завжди буває, коли маєш справу з Пуаро.

— Ви хочете сказати, що... — почав був я.

— Все скінчилося чудово, не боюся цього слова! — проголосила місис Опалсен, і по її повнощокому обличчю розпливлася усмішка. — Хіба я не казала тобі, Еде, якщо він не поверне мені мої перли, то цього не зробить більш ніхто?

— Казала, серденько, казала. І ти мала рацію.

Я розгублено дивився на Пуаро, і він прийшов мені на допомогу.

— Мій друг Гастінгс, як то кажуть, збився з пантелику. Сідайте, і я відкрию вам таємницю цієї справи, що так щасливо завершилася.

— Завершилася?

— Так-так. Вони заарештовані.

— Хто заарештований?

— Покоївка і лакей, *parbleu*²! Ви не підозрювали? Навіть після того, як я вам натякнув перед від'їздом на кравецьку крейду?

— Ви казали, що нею користуються столяри-червонодеревці.

— Природно, користуються — щоб легко ковзали по полозах шухляди. Хтось дуже хотів, щоб шухляда беззвучно висовувалась і засовувалась. Хто б це міг бути? Очевидно, тільки покоївка. План їхніх дій був настільки оригінальний, що зразу не впадав у вічі — навіть у вічі Еркуля Пуаро! Послухайте, як вони все це упорали. Лакей чекав у сусідньому порожньому номері. Служниця-французенка виходить з кімнати. Покоївка блискавично висовує шухляду, виймає скриньку з коштовностями і, відчинивши засувку, передає скриньку через двері. Лакей, не поспішаючи, дублікатом ключа, яким він завчасно запасся, відмикає скриньку, виймає намисто і чекає сигналу. Селестіна знову виходить з кімнати і — шасть! — в одну мить скринька передається назад і ставиться в шухляду.

З'являється мадам, крадіжку виявлено. Обурена підозрою покоївка вимагає, щоб її обшукали, і залишає кімнату з незаплямованою репутацією. Копію намиста, яким вони завчасно запаслись, покоївка вранці ховає в постелі французенки — спритний хід!

— Так навіщо вам знадобилося їхати в Лондон?

— Ви пам'ятаєте картку?

— Авжеж. Вона збила мене з пантелику. Та й зараз я не все розумію. Я вважав...

¹ До побачення (франц.).

² Чорт візьми (франц.).

Я з делікатності замовк, дивлячись на містера Опалсена.

Пуаро від усієї душі розреготався.

— Une blague¹. Для лакея. Це була картка з особливим покриттям — для відбитків пальців. Я попрямував зразу ж у Скотланд-ярд, розшукав нашого давнього приятеля інспектора Джеппа і виклав йому всі відомі мені факти. Як я і підозрював, відбитки пальців належали двом добре відомим злодіям, які спеціалізувалися на крадіжках коштовних каменів і яких уже давненько розшукує поліція. Джепп приїхав сюди разом зі мною, злодіїв заарештовано, а намісто знайшли в квартирі лакея. Не дурна парочка, але вони помилились у виборі методу. Чи не казав я вам, Гастінгсе, принаймні тридцять шість разів, що без методу...

— Принаймні тридцять шість тисяч разів! — перебив його я. — Однак, поясніть, у чому було вразливе місце їхнього методу?

— Друже мій, улаштуватись на роботу покоївкою або лакеєм — непоганий задум, але при цьому ні в якому разі не слід ухилятися від своїх прямих обов'язків. Вони залишили незайнятий номер неприбраним і тому, коли лакей поставив скриньку з коштовностями на маленький столик біля дверей, на ньому залишився прямокутний слід...

— Пам'ятаю, — вигукнув я.

— Спочатку я вагався. Потім — остаточно упевнився!

На якусь мить запанувала тиша.

— І от я одержала мої перли, — підсумувала місіс Опалсен, наче хор у давньогрецькій трагедії.

— Ну що ж, — сказав я, — тепер непогано було б і повечеряти.

Пуаро вирішив скласти мені компанію.

— Ця справа принесе вам славу, — зауважив я.

— Pas du tout², — спокійно відповів Пуаро. — Славу поділили між собою Джепп і місцевий інспектор поліції. Ну, а я, — він поплескав себе по кишені, — я сховав сюди чек, одержаний від містера Опалсена. Що ви на це скажете, друже? Цей уїк-енд не справдив наші сподівання. Як ви дивитесь на те, щоб повернутися сюди на наступний уїк-енд? За мій рахунок цього разу!

¹ Пастка (франц.).

² Зовсім ні (франц.).